

Fortíðina gloyma vit ivast um nútíðina framtíðina óttast vit

Vit hava vent okkum til kenda húsamannin Jóannes Joensen, vanliga nevndur Jóannes á Geil og fregnaðust um mangt og hvat frá eldri tíðum.

Hóast síni áttati ár stóð ikki á hjá honum at greiða frá mongum og hvørjum forvitnisligum um lívið á Húsum fyrr í tíðini.

Vit lata hann sjálvan greiða frá.

Arbeiði

Teir gomlu høvdu deilt sína tíð inn alt eftir sum líkindini á árinum vóru til teir ymsu gerningarnar.

Teir byrjaðu árið væl vitandi um, hvat var at gera og havast at til ávísar árstíð. Har mátti alt verk lagast eftir teimum høvum, náttúran veitti fyri ymsu arbeiðssetningarnar.

Mesta arbeiðið var uppi á landi. Fiskiskapurin var ikki nógvur. Heldur ikki var fongurin tann stóri, tá roynt varð. Í so máta hevur tað lagað seg frægari í nýggjari tíð.

Men fastur táttur var tó fiskiskapurin norðanfyri um várarnar.

Ymiskt var sum hann gav. Tó so, so mundi henda vinna verða tann, sum gav eina frægast til húsarhaldið. Tað mundi verða rógvið út til farið var um krossmessu.

Tá var so langt liðið út á summarið, at terri kundi væntast. Torvið skuldi skerast og skuldi ikki alt koma uppi røkur seinni á sumrinum, bar ikki til at drála við torvinum. Hetta var stórarbeiði, ið øll vóru við í. Tað er ikki líka nú á døgum, har vit fáa brenni úr Persarflógvanum — har stendur krógvin nú.

Torvið varð fyri tað mesta skorið í fimtu og sættu viku á sumri t.v.s.

eftir summarmála. Síðan kom vár-fjallið fyri. Hetta var fyri tað mesta gingið sjeindy og áttandu viku.

Torvið skuldi verða liðugt til ólavsku, tí seinni enn tá mátti slótturin ikki byrja. Annað putl var eisini mangt at takast við áðrenn hoygggingini.

Kornveltingin var arbeiðskrevjandi. Tó minnst meg ikki so nógv til hetta arbeiði. Tó so, rættuliga nógv korn var velt undir fyrra heimsbardaga.

Sum kornpláss vóru Húsar heldur vánaligt. Miðað var altíð ímóti at hava akurin skornan seinast á mikkjalsmessu. Byrjað varð at skera um mánaðarskiptið august-september. Hetta var ivaleyst seint í mun til á frægaru kornplássunum.

Fjöllini vóru so eftir at ganga. Helst skuldi einki verða ógjørt hesum viðvíkjandi aftaná mortansmessu.

Tá ráddi um at brynja seg til veturin, áðrenn hann kom óvart á. Vetrararbeiði var sum vituligt mest ullavirkan og tótan. Onkrar stundir vóru eisini til minni álvarsemi. Vetrarspælini vóru havd uppi. Hesi byjdu í adventini.

Kortspæl var ikki óvanligt. Tey vóru tikin fram um sjei-tíðina og spælt varð til náttúrða, sum varð

etin nakað seinni enn nú á døgum. Tað var ikki tað nógva spælið, men varð skýmingin longd myrku tíðina við onkrum tilíkkum.

Fyrsta danskvöldið var annað jólakvöld. Seinasta danskvöldið var fěstulávint.

Vanligt var, at koma saman við mikladals-, syðradalsfólki og onkun-tíð eisini við kunoyingum einafer um árið.

Føsta og páskir

So titt og knapt føstan var komin, var alt tilíkt niðurlagt. Kort helt eingin á ei heldur nøkrum øðrum til spæls. Tó var ikki óvanligt at hava talv standandi í fěstuni. Ikki tað, tað var ikki tann nógva telvingin. Heldur tað at hvør í sínum lagi hevði sínar tankar um frægasta leikin, sum vóru fáir hvønn dagin, um hann var meira enn tann eini. Slíkt talv stóð stundum í vikuvís.

Einki minnst meg at vit telvaðu fyrst talv á okkara leiðum. Talvfólkið var fyri tað mesta evnað til myrku kvöldini, men onkur átti »handilstalv«.

Sigast má, at telvað varð í stórarí fordragligheit. Kappdráp kom ikki fyri, og frúnna varð altíð varskógvað um.

Stilla vikan skilti seg ikki so nógv frá hinum fěstudøgnum sum so. Talvið varð ikki nortið, ei heldur annað til spæls.

Langfríggjadagur var avgjördur heilidagur. Men verandi í vartið lá illa fyri at sleppa øllum hesa vikuna, so arbeitt varð.

Útróðrartíð var hetta hin besta og varð eins dúliga roynt hesar dagar sum aðrar, um líkindi vóru.

Sjálvt skirisdag varð farið til útróðrar, men helst skuldi verða afturkomið og avriggað til kirkjutið — um trýtiðina.

Men var bátur í eygsjón á Leitinum so gavst klokkan at ringja eina lötú so eisini hesir menn skuldu hava høvi til at koma sær í kirkju, hóast klokkan kanska var farin av trý, tá teir lendu. Útsýnið hevði klokkan gott úr torninum og mundi klokkan meta tað sum part av starvi sínum at laga lestrartíðina sum frægast eftir valdandi víður-skiftum.

Fyri mína tíð var tað soleiðis, at var bátur ikki afturkomin skirisdag í so frægari tíð, at veiða og reiðskapur ikki varð fingin til hólðar og báturin skorðaður klokkan trý, so fór nakað

Við abba á floti

Lag: Tað er vakurt í Klaksvík...

Eg við abba man vera á floti
og vit fara á Norðastamið,
her er sjóslætt og einki er lótið,
her vit nú kunnu royna í frið.

Abbi sigur: »Nú skulu vit kasta«
og hann egnir sær agnið á húk
og at botni man lóddið sær hasta,
hann man heinta og fast er í grúk.

Hann er kvikur og upp hann man draga
og eg hyggi mær út fyri borð,
hann nú sigur: »Tú mast ikki kaga,
ella kasta teg nú út í borð«.

Nú í ljósmála fiskur man vera
og av bekkni hann lættir sær á
skjótt í rúmi man fongurin vera,
ein stór spragga, sum góð er at fá.

Óg vit royndu nú her allan dagin
og av fiski tað almikið var
nú vit damla at landi og lagið
tað er gott yvir fong, Harrin gav.

Aftur rógva vit so her til gjónna
við tí veiðu vit fingi í dag
sum vit kasta her upp við lónna
takka Harranum vár fyri tað.

Abbi sigur, at vit skulu takka fyri fong,
um enn lítið ella nóg
tað vil gleða sinnið væl lætta
bæði fongur av landi og sjógv.

Abbi sigur: »Vit kryvja og bera
allan fongin til húsar í dag,
sum vit greipað og skrædlað skal verða,
tað sum vit best her fáa í lag«.

Nú er báturin drigin í neystið
og so móður nú abbi mín er,
móti stokki hann skroðuna festi
og til húsar eg fongin nú ber.

Hesin dagurin komin at enda
eg av helluni leypin tá bar
og nú fyri meg minnini venda
tá við abba á floti eg var.

JÓANNES Á GEIL 1983